

ТЕМИШВАРСКИ ВЕСНИК

Претплата за Румунију:

¼ годишње 60 леја,

½ године 120 леја,

за целу годину 240 леја.

Уређивачко-административна

TIMISOARA II.

Strada Samuil Micu No. 3.

Година II, број 13.

Главни и одговорни уредник:

МИЛУТИН МАНОЈЛОВИЋ

4. фебруара, 1934. год.

С В Е Т И С А В А

Где год Србин живи и Св. Сава се слави. Велико поштовање одаје се Св. Сави не само у слободној отаџбини, већ и у свима крајевима где год постоји српска школа. Окупљена децаци данас прослављају свога заштитника Светитеља Саву, јер „Свети Св. Сава је школска слава“. Али Св. Сава је и српска слава.

И онда кад Србин живи у туђини и кад се вине из свога завичаја, да заради насушни хлеб, он носи у срцу своје Св. Саву. Сваки се Србин данас сећа са љубављу Светитеља а где их има више, служе му службе, певају песме и славе га као просветитеља српске крви и имена.

Његов дух над нама лебди, чува нас и брани у невољи и искушењима; јер догод Србин осећа у својој близини Св. Саву сигуран је за свој живот и опстанак, а кад Србин буде заборавио Св. Саву, и њега ће нестати потонуће у мору туђинштина.

Из прастаре постојбине преко Карпатских Гора, донесоме Србин многобожачку веру и хрђаве обичаје али и не-обичну бистрину ума и јунаштво. На Балкану затекоме Грке хришћане који су већ живели културним животом. Словенски апостоли Њирило и Методије и Св. Наум из Охрида ширили су хришћанство, саставили њирилицу, превели Св. Писмо и црквене књиге на словенски језик. Велики рад је започет и темељ ударе.

1169 год. долази на престо Стеван Немања Великом енергијом уједини сва српска племена од Јадрана до Мораве, и сазиди себи дворе у Рашкој. Уредио је државу, изидао бурије и друмове подигао градове за одбрану земље али ипак није био задовољан. Народ беше усуд племенских размирица и не-слоге искварен, поче се ширити богумилска јерес и то

је задавало велику бригу Немањи.

Пошто протера богумиле, градио је многе цркве, манастире и у манастирима школе.

О раду Немањину даје нам доказ нар. песма која каже како је Св. Сава бранио свога оца код Самодреже цркве.

„Није бабо расковао благо

„На пацане и на бузоване

„Већ је бабо потрошио благо

„Све градећи миге задужбине

Стеван немања је сградио Хилендар, Студеницу и Милешеву. У такој средини васпитао је Немањин најмлађи син Растко. Док су се његова браћа Вукан и Стеван занимали ловом и витешким играма, Растко Немањић обдарен од Бога необичном бистрином ума и врлинама учио је и Богу се молио. И сами родитељи његови рекосе: „Истина да је Растко најмлађи међу браћом својом, ипак не бити први.

Растко наврши и 17. год. У двору беше велико весеље, родитељ му намене и део државе на управу, али човек каже а Бог располаже. Стигоше руски калуђери из Св. Горе да купе милостињу, Немања их угости и богато обдари, а Растко се није одмачао од њих. А они му причаху о лепоти Св. Горе, о манастирима, о силним књигама, о животу великих испосника, о чудотворним иконама и моћима светитеља и Растко доби жељу да пође с њима. Калуђери тајно одведоше Растка. У двору најдаде забуну, плач и очаја, најзад оде потера у Св. Гору. Тамо не нађоше више Растка већ — монаха Саву.

Није Сава више живео као краљевски син, већ је бос обилазак светогорске манастире.

Дуже времена је живео у Ватопеду, а отац његов помирлен Промислом Божијом слао је манастиру богате поклоне, цркв. утвари, златне путире сребрне кадионице.

Немања преда државу Сте-

вану а старијем Вукану да Зету на управу. Замонаши се, добије име Симеун и оде у Св. Гору.

Симеун и Сава сазидају ман. Хилендар. А народни певач певаше:

„Да видите чудо неђевино
„Бјел Хилендар усуд Гор Свете
„Задужбину Саве Светитеља
„И његова оца Симеуна.

Симеун умре 1196 г. и Сава са његовим телом у манастир Студеницу. Браћа Савина се љуто завадише због престола, Сава измири завађену браћу и закупе их да живе у слози. На Стеванову жељу Сава постаде архимандрит и потом епископ.

И отпоче свој благотворни рад у народу, подизао је цркве и манастире отварао школе из Св. Горе довео је учене калуђере који су васпитали свештенство. Установи архиепископску столицу у манастиру Јичи. У Србији тада беше 9 епископија. Под старост Сава оде у Јерусалим поклони се гробу Христовом и на позив бугарског цара одслужи службу на Боговађење у Трнови, јако назебе и умре 1235. год.

Благодарни Срби пренесу тело Св. Саве у манастир Милешеву.

Св. Сава је умро али је остао његов дух који води Немањиће. Немањићи дижу цркве и школе и шире просвету.

Краљ Милутин је сградио дивну Грачаницу на пољу Косову. Стеван Дечански, Високе Дечане; Немањић је и Цар Душан Сили, који је раширио Србију по целом Балкану. Да би се Цар Душан могао крунисати за цара, да прогласити архиепископа Јанићија за првог патријарха српског. Престоница Цара Душана постаде Скопље а резиденција првог патријарха Пећ. Пећ постаде центар културе српске. После смрти Цара Душана племство ослаби државу. Турци нападну зем-

Беле недеље

у

„Whitehouse“

ТЕМИШВАР

пругају ванредну прилику

за набавку спрема за не-

весте, беза и сви-

лених штофова

љу и у битни на Марици погине нејаки краљ Урош.

Угаси се звезда Немањића. Кнез Лазар наш народни светитељ пође стопама Немањића, сазиди манастире Раваницу и Горњак.

Пораз на пољу Косову 1389 год. сломи српски народ али дух Св. Саве остаје међу Србима. Свештеници, игумани и калуђери учвршћују православе, тужна раја швили и о пркв. славама у побојној молитви и песми народног гуслара тражи утехе.

Турчин је знао шта је Србину Св. Сава, зато после 350 година 1594 год. потурица Синан паша спали тело Светитеља Саве на Врачару у Београду.

Дух Светитеља још више оживе, крепи српски народ, диже га на буне, води ослобођењу; Карађорђе, Кнез Милош, Кнез Михаило илу стопама његовим. Св. Сава помаже Петра великог Ослободца, води српски народ кроз албанске црквене води уједињењу.

Његов дух и нас чува и крепи у туђини јер

„Где год српско срце бије

„Свуд се хори песна ова

„Светитељу оца Саво

„Свешеничка дачна глава

„Теби нек је зато знало

„Што с' опрости Србин зала.”

Вида С. Видак

учитељца.

Буне без краја

У државама где обале додирује Атлантски Океан огорченим бунама лема краја. Буну се народ и час једна час друга група има власт у рукама и властодржица једна могу међу буготношћу да одрже ред војном диктатуром и опсадним стањем.

У Куби траје већ годину когину дана буна, и предстојеће место је већ по четврти пут потпуно услед крвавих разарачавања. У Аргентини одржава се републиканска влада већ дуже од месец дана опсадним стањем, јер је радикална странка под вођством бившег председника Алвара силом хтела предузети власт. Ушапне се у вође револуционарне странке и у Санта Фе, где је главно легио радикалне странке. Стане је врло критично.

И са ове обале Атланског Океана била је недавно нова буна, и то у меирима познатој Португалији. Побуна је утишана по ситуација и овде није расчишћена.

Истовремено дакле, када у великим индустријским државама у Аме-

рици, Енглеској и француској показује привредна криза извесно побољшање, докле се у државама коловнијалног карактера тешко даје успоставити друштвена равнотежа, и буне се стално понављају. То стање је докле разумљиво, јер побољшање прилика у великим индустријским државама иде на уштрб мањих колонијалних држава које дају сировине.

Цена сировина т. ј. колонијалне робе не скаче, а даље се једине смањивањем производње. Услед тога нација живота у колонијалним државама још није задовољјујући и још далеко од оног као што је био пре. Зато је незадовољство, зато су честе буне, чије вести и не узнемирају више мирне народе.

О нормалним приликама у светским оцнашима молићемо тек онда да говорити када неће више стицати сталне вести о револуцијама на Куби, у Аргентини, Португалији и о другим свакодневним незадовољствима.

Пред потписивањем балканског пакта

Београд, 1. фебруара

Сутра се састају у Београду министри иностраних послова Умуније, Југославије, Гурске и Грчке.

Предмет њихових договора биће балкански пакт. Овај саставак је од велике важности јер је први случај, да се четири министра иностраних послова балканских држава састају на једном месту. Овај са-

станах упилисиће повољно на разитак балканске политике.

Поједини листови из Софије саопштавају вест из Букурешта да ће се данашња форма балканског пакта ревидирати, да би се омогућило приступак Бугарске.

Проект диктатуре бугарске владе Мулашов изјавио је новинарима, да је вољан склопити уговор непонадава са суседним државама.

Нова југословенска влада

Као што смо у прошлом броју јавили, захвалила је влада у Београду. Краљ Александар поверио је Николи Узуновићу да образује нову владу.

Чланови нове владе јесу: Председник Никола Т. Узуновић, Др. Алберт Крамер, Иван Пуцел, Др. Хамидја Карамхмедовић, Др. Дра-

гутин Којић, Др. Илија Шумениковић, Божидар Максимовић, Др. Гругир Анђелиновић, Лаза Радивојевић, Јурај Деметровић, Генерал Драгомир Ђ. Стојановић, Др. Милорад Борђевић, Др. Степан Скруљ, Богдџе Јефтић, Живојин Лазић, Др. Јавослав Жанкеј.

таквих забава кунило је једну ливау машину на којој су безлатно савишени општински барјади поводом светковине Краљевог миропомазања и на којој сад председница, потпредседница и секретари пишу себи бели веш. То је друштво урадило и много друге корисне ствари што се све налази лепим рукописом исписано у протоколима седница, које ће протоколе потомство у своје време читати.

То Жењско Друштво" дакле, добије оно писмо са почетком: "Ми врли стрелци..." и са пет банака прилога у једној модрој коверти.

Одмах се сазове седница да прими новац. Председница метне тепелу на главу, секретарица распушти школу и пресавије табак за писане протокола и седница отпоче. Председница објави акт, Стрељачко Друштво" и одмах изложи одбору и своје мишљење да би и "Жењско Друштво" требало на неки начин да се одужи сени великога покојника те предложило да друштво, са 30 динара прилога, ушине покојника за члана добротвора "Певачког Друштва".

Састав се протокол и пописа; написане се писмо, Певачком Друштву" и то се писмо одмах испосла са пет банака у оној засебној, модрој коверти.

Ми се поновимо својим певачким друштвом које је, у истини, једини представник културног живота у нашој вароши. Оно истинито, у последње време, нема тенора а нема

Престала је самосталност покрајина у Немачкој

30. јануара на дан годишњице када је Хитлер примио власт у Немачкој, одржава је свечана седница немачког парламента у Берлину. Хитлар и Геринг дали су историјске изјаве. Седнели закон примљен је једногласно.

Парламентарно заступство покрајинских држава престаје. Суверена

права покрајинских држава прелазе на јединствену државу. Покрајинске владе потчињавају се државној влади.

Државна влада може нов устав довести, који ступа у крепост на дан објављивања. То све значи да постоји само јединствена Немачка држава.

70-годишњица смрти великог реформатора српског језика

Осмог фебруара ове године навраћа се 70 година од како је умро наш велики просветни реформатор Вук Ст. Караџић. Да би се тај датум обележио онако како је Вук и заслужио, у Београду поведла се акција да се тога дана приреди у Београду помен на гробу Вуковом код Саборне цркве, исто комеморативна академија на Коларчевом универзитету. За извођење помена и академије постављен је приређивачки одбор који је одржао неколико седница, на којима је утврђен програм помена и академије. Претседништво одбора посетиће Ђ. Св. Патријарха и умолиће га да чиниодејствује на помену.

У исто време поведена је акција да се 8 фебруара прослави Вуков дан и по свима школама у Југославији. Предложено да се пореди на томе да се 8 фебруар, као дан смрти Вука Ст. Караџића, прослави сваке године по свима југословенским школама. Наиме ће се указивати најважнијим уеснијим свих школа на значај дела и рада Вукова у нашој култури. На тај начин одала би се достојна пошта великом реформатору.

На тај начин неговаће се култ Вука Караџића.

Вероватно је, да ће тог дана и наши учитељи у верисловеним школама у Румунији разгумачити дени значај Вуковог рада, да би се наши Српци бар довели упузонали са нашим уним великанима.

ТИВОЛИ

Од 1. фебруара

сензација ове сезоне

Тигерхај

(Рибар од Сан-Диега)

Узбудљива слика из живота морнара

у главним улогама:

ЗИТА ЈОХАН

Ч. А. РОБИНСОН

Монопол: Филмцентра.

Разрешење и нови избори општинских већа

Општински и жупанјски избори одржаваће се 25. марта. Претходно изгласае парламент закон о разрешењу садањих бираних општинских већа. — Ако би се међувремено спровео нов закон о државној администрацији, онда неће бити потребан засебан закон за распуштање општинских већа.

Добротвор

Прича од Б. Нушаџ

(Наставак)

У таквоме друштву дакле лако је било Г. Ристи продети са предлогом и имати већину за исти. На првој седници тога друштва која је одржана на улици, где су се случајно срели он и председник, изнесе Г. Риста предлог да "Стрељачка Друштина" ушине покојника Јосифа Стојнића за члана добротвора "Жењског Друштва", са прилогом од педесет динара и одмах написан писмо добротвору "Жењског Друштва са оним свечаним почетком из лепена: "Ми врли стрелци, који вежбамо своје око да би га ставили у службу отабини и т. д."

Али, како друштина није имала одлаке да да тих педесет динара, то Г. Риста отвори општинску касу и одатле уве један депозит, пет банака у једној модрој коверти.

Наше "Жењско Друштво" је такође једна старија установа. Она за време рата чепела тифик а за време мира чепела се оговарају међу собом. Председница има те неку од бисера, потпредседница је удовица а секретарица је учитељица која има необично леп рукопис, јер је у млабом годинама исписала руку, због чега није ни свршила први ресерв Више Јењске Школе. То "Жењско Друштво" приређује сваке године по једну одлично посећену забаву и преходом од девет

ни хоровају али ипак зато оно сваке недеље пева у цркви у три гласа. И то друштво приређује сваке године по једну врло успелу забаву и то са исвесном и упорном конзеквенцијом која и додикује једном тако културном друштву. Већ тринаест година оно не мења програм тих забава, тако да штампани програм који претекло од прошле забаве унек корисно служи и за будућу. То има своју добру страну и у томе, што је већ сва публика научила песме на памет, чије друштво постизава и другу такву својих правила: ширење музичке вештине у народу.

То друштво дакле, чим прими писмо са пет банака у модрој коверти, сазва седницу и са благом диктатуром ушине покојника Јосифа Стојнића у редове својих добротвора. Али, један од других тенора изнесе предлог да би и "Певачко Друштво" требало на неки начин да се одужи сени великога покојника Јосифа Стојнића а тај предлог прихватише и баритони и басени. Тако би донета одлука да "Певачко Друштво", са прилогом од 50 динара, ушине покојника за члана добротвора "Свештеничког Удружења" и још истог дана од писмо са пет банака у засебној, модрој коверти. "Свештеничко Удружење" код нас је новија установа. Она као таква, радо прима прилоге, и калгод ко што приложи у свима отачастивним приликама уноси се топле молитве Богу за здравље и дуг живот

приложника". Таквом дакле друштву и приличи дати прилог.

Али и "Свештеничко Удружење" има својих обавеза према покојном Јосифу Стојнићу, јер је он редовно походио цркву а био је и тугор де године. Па зар то друштво да не учини оно што су толико друга?

Одмах на седници, на којој је прочитан акт "Певачког Друштва", реши "Свештеничко Удружење" да ушине покојник Јосифа Стојнића за члана добротвора "Стрељачког Друштва". Написе се акт а уз акт се пошље и пет банака прилога у оној истој модрој коверти.

Г. Риста, секретар "Стрељачког Друштва", прими прилог, позна ону исту модру коверту у којој је он први пут спаковао банке и пакоско се насмеја својој лепоти идеји, а за тим оде у општину, отвори касу и остави депозит на своје место.

На тај је начин покојник Јосиф Стојнић постао члан добротвор многих и многих удружења и у новинама се низала захвалност за захваљношћу, од којих је једна починијала са: "Ми врли стрелци који вежбамо своје око да би га ставили у службу отабини и т. д." а друга се пријављала са: "у свима ће се отачастивним приликама узносити топле молитве Богу за здравље и дуг живот приложника".

(Крај).

првокласни помодни салон за даме.
Прима поручбине по мери.
Умерене цене!
ТЕМИШВАР-Град, ул. Солдери бр. 2

Свети Сава у доњем делу румун. Баната у Клисури

Са свих страна где Срби српски лудом лишу и српско срце бије јаукају о свечани прослављању Светог Саве првог српског просветитеља, св. архиепископа и великог учитеља. И заиста је радост за српски народ а нарочито за нашу малу дечицу, да могу прослављати Св. Саву. Али ту превелику радост на жалост ове наше деца у општини Синђелић немају и неосећају као остали њихови другови који су у горњем делу румун. Баната, где су српске вероисповедне школе и српски учитељи, са којима поносно одлазе у свети дом Божији Богу на молитву. Батим у српску школу где све своје одушевљење и овацне шаку своје српском ролу и српском светитељу Сави, уз благодатност за његовога српско благо, српску школу, српски језик и олтаре, и да уострухте своју слабу снагу уз молитву да се сви Срби одрже, који славе његову свету успомену. Но ми још ни сада неможемо да пружимо нашим малишанима ту превелику радост, јер српска деца остајоше без српске школе и српскога учитеља у тој тужној души васпитају. Но у нама јоште српско срце бије, јер се искра духа Св. Саве у нама још није угасила и у тој светлици јоште ваде има да ће Србин Србина помоћи и из овог тамница извести и пружити своју братску руку у знак верног побратимства. Доста беше таме и заслепљења помозите да и ми можемо узнати у целости благодети духа Св. Саве. Без помоћи речи нам неважно као оно: Молитва без дела неважи. У залуд

нам мудровање наше кад њиме брату непоможемо. Кад презремо брата најмилијег презремо и Бога најмилијег. Не дадемо ли малој деци мида-остате нам пела кућа пуста. Младика се калами док је млада, кад одрасте у залуд се сече јер тада се калем у којој више неприма. Зато браћо сви на ноге сложено скочимо нашој браћи у помоћ јер не на нас клетве прадедовете пасти што нисмо отуђили св. аманет њихов, српски језик и олтаре, српску школу и обичаје. Та искрива духа нашег Светог Саве у нама још тиња али хоће да се угаси. Једина нам је нада у овим временима тешким да имамо пркву и пастира свога, који ће народу српску реч у Цркви прославити да се знаде да још Србин живи да има своје лепе обичаје, своје српске славе и дичне јунаке, мада нема ове деце и много српског језика који у тужњи све није нестале, јер је остао без спасиоца и без мајке српске школе, која треба наше дете српским језиком и српским млеком да олоји те кад у свет пође, да постане добар и веран Србин, добар члан друштва и добар грађанин. Настаје дакле једно питање, шта да радимо? Да се сви сложимо у један табор да будемо сви за једног и један за све.

За нео труд и рад наш Господ ће нас благословити. Истрајмо у раду, да нам рад Богом благословен буде и лепе успехе њиме постигнемо, да и овде оснујемо српску школу те да и нама овде српско сунце сине.

Ускликимо с љубављу Св. Сави...

Виктор Поповић
Јеромонах.

Резултат народног течаја

ДИЈАНЕ

На разписан течај француске ракије ДИЈАНА стигло је преко 19.000 радова. Од ових је оцењивачки одбор изабрао 24 радова од којих је 4 препоручио за награде у готовом новцу, а 20 за утешне награде.

Ове 24 награде разделиће се међу овим награђенима:

Герхард Паул Брашов, Барбие Магда Темишвар, Едмунд Холм Сибиш, Мирчеа Маркој Алба Јулиа, Брајаштану П. Алба Јулиа, Аоалберт Маг Темишвар, Ј. Бем Клуж, Хана Алекси Брашов, Леринц Лоранд Дева, Милер Еркине Фрађелиа, Вечеји Нађ Деже Аиреш, Теодор М. Захарија Бадулеаса (Телеорман), Јозефина Обери Медиах, Вилхелм Лојци Сибиш, Хана Фири Темишвар, Кајонај Тибор Клуж, С. Шварц Марши Темишвар.

У горњем имену награђени нису наведени према реду награде, јер су чланови оцењивачког одбора код јавног бележника др. Морара у Темишвару у заљепљеним омотима положили своја оцењивања, по којем реду су горњи награђени. Истовремено положили је Акц. друштво за промет ДИЈАНЕ у Ердељу, код јавног бележника др. Морара своту новчаних награда.

По којем реду су приспели послови награђених, обнародоваћемо тек 31. Марта 1934. год., да би дали и оном делу шире јавности могућност знатијих награда, која није учествовала на нашем првом течају. Зато испишумо

нов течај публике:

Од оцењивачког одбора награђена 24 рада обнародоваћемо и по погодности или се пак приближи одлучи оцењивачког одбора,

добива 10.000 леја!

Осим овог поделићемо даљих 10.000 леја готовог новца и 50 утешне награде приликом овог нашег другог течаја.

Подробне услове саопштићемо у идучем броју овог листа.

Форум

од 2. фебруара

Неки господин

ГРАН

немачки тонфилм последне ратне шпијунаже.

Ханс Алберс, Карин Харш, Ола Чехова, Шлејшов, Басерман.

Мото: Најбоље и најскупље филмове по најјефтинијим ценама 25, 20 и 15 леја.

У 3 сати по подне просечне цене од 15 леја.

Војничка црква у Темишвару

Војничке власти баве се идејом да у Темишвару засидају војничку цркву. У ту сврху приређује се данас у официрској касини забава чији ће се чист приход употребити у горњу сврху.

У Далмацији је дивно време

На доњем и средњем Јадрану нагло расте температура. О Св. Сави кад је кол нас био мраз, у Сидиту на пример...

НАШЕ ШТОВ. ЧИТАОЦЕ ИЗ ЈУГОСЛАВИЈЕ МОЛИМО ИЗ ТРОМЕСЕЧНУ ПРЕТПЛАТУ ОД 35 ДИН. ПОШАЉУ НА АДРЕСУ СТЕВАН ЂИТКОВ, ТРГОВАЦ НОВИ-САД, ТЕМЕРИСКА УЛИЦА.

Помен. Периодича фелсер из Улбеча стари пријатеља Срба, особито дијашана, фирмела је прошле недеље парастас своје сину недавно умрлом Фреју, у Српској православној цркви у Дившу. Реткост је да се овакв парастас држе у нашој цркви. Ња јектења је одговарало певачко друштво под вођством В. Ђирић учитеља.

Ожалошћена тордијца, видевши толико пријатеља у цркви, вратила се кући успешна а дијашанима остала лепа усмена на Фреди Фелсера.

Избори п. скупштинара у Варјашу 29 јан. о. г. држани је избор грешине председника скупштинара. Изабрани су: Мија Остичи, Лазар Делић, Богдан Лазаров, Раја Константинов, Душан Арсени, Добра Степанов, Раја Ањиков, Миша Луки, Чедо Лукин и Милан Леловић. Нечему им искрено честитамо.

Tribunalul Timișoara - Secția I-a

Se certifica de noi că a urma deciziilor Nr. 546 din 1933 a acestui tribunal, societatea sportivă și culturală „Obștei” din Sărmășel-Sărbesc, a fost înscrisă în registrul persoanelor juridice sub Nr. 386/1. II.

Timișoara, la 20 Noemv 1933.

Grefier: Indefrabil.

Венчање. У Срп. Св. Петру венчао се 25. јан. тамошњи учитељ Драгомир Керешанин са Миком кћерком пок. Жике Лапића и учком Сетовара Лапића. Кумао је тај учитељ Препраг Букова са супругом. Младенцима наше искрено честитање.

Шиван Синђелић.

Кад је оно Карађорђе Сакуну народ, вође, Да се отму тешикој мушци, Коју прицинише Турци, Међу њима беше и „тић“ — Дични Стеван Синђелић. У почетку, браћо, чујте: Бореше се српске чете, Хитро славно на све стране, Тужну рају да одбране. Ал кад дође она крета: Напратне силе јата, Бесних Турка азијата; Наплате Каменицу. И у рову Стеву тишу. Азијатске бесне хорде, Повашиле оштре јорде, Па на пашан ударили, Не бил' Србе сахрањили. Али истог овог часа, Ужугулаше од уласа; Сави од њих направи хита, Српска пушка ватру сипа. Тад се Турци досетише, Своје пушке оналише. Бореше се тако доста, Многи Турци мртви оста. Од једном се диже граја: „Држ те Турци паше раја!“ Навалише на ров бесно. Стеван гледа лево, десно, И кад виде да је мало, Живих Срба престолати, Прекрсти се на прослови: „Боже благи благослови.“ Па тад борбе он освоји: „Браћо моја соколови, Од нас мало који оста, А Турка још је доста; А нас браћо заробити.“ Па повика из свег гласа: „Чујте Турци овог часа, Више воли Србин гроб, Нег' Турчин бити роб.“ И пратише тако као гром, И пратише тако као буром, Која Синђелић упали, Па и Турке у гроб сваи.

Ој Српчино моји мили, Такви храбри и ви били, Када треба бранит, славу: Веру нашу православу, И са њоме српски име. Тако гини српски сине!

Војин Паскуловић
свештеник

Трагедија руског књаза избеглице у Темишвару

На подне, када се у фабричкој народној кућин дели ручак бесплатно и сиромашном сечу, убавла се 31. јануара из револвера његова бинца љуба Нина Чобанова роб. Ах, рутин руског избеглицу кнеза Павла Владимировића Березовског, који је одмах на лицу места издохнуо своју душу у 24. година живота.

На тај начин одиграо се последњи дан трагичног живота руског избеглице који ће далеко од своје отаџбине у тужој земљи поживети, неочекувано да се може једном вратити у свој зајчак, где је некада безбрижно проводио детињство. Покојник је наводно син бившег руског гувернера у Тифлису кога су болшевици за време прервата убили.

Ко жели што купити или продати, нека огласи у

Темешварски Весник, па ће имати сигуран успех.

Привреда

Пројекат мировинског завода трговаца и занатлија за целу државу

Општа и тешка криза последњих година доказала је јасно, да људи са слободним занимањем у опште нису у стању да обезбеде себе за старост. У мирном добу прв светског рата стели су трговаца и занатлија толико пазња, да су од капацитета сигурну ретку имали у старости. Данас о томе ни говора не може бити. У трговини и на занатима запослени зарађују данас у најбољем случају само толико, да могу своју дневну потребу намирити, и врло је редак случај, да могу нешто за случај беспослице настрају оставити.

Услед овог стања настала је мисао, да се овим гранама привредног живота треба осигурати нека врста мировине. Пројекат оснивања општег мировинског завода у држави прима све одређенији облик. Занимљиво и карактеристично је, да су баш трговачке и индустријске коморе ставиле на чело ове акције, и ове чине велику потребу припреме за остваривање горње намере.

Према досадашњим пројектима плати би сваки трговац и занатлија месечно 100 леја у мировинску благајну. Пошто је у великим масама говор, створио би месечни прилив од 100 леја велики фонд. Осим о-

вих прилога помогла би и држава ову мировину институцију. Исто тако рачуна се и на помоћ већих приватних предузећа, која ће као инвентив улазити у овај мировни завод и том приликом привести свој велики прилог.

Као што се види мисао и пројекат су здрави и са социјалног гледишта оправдани, само је питање, дали ће држава хтети да гарантује ову институцију? Немојмо заборавити да је код нас чак и мировина државних и јавних чиновника врло неуредна, па некоји пут и никакво се не исплаћује. А трговини и занатлије прилики би ипак само онда са радношћу ову акцију, ако би држава загарантовала упућени новал.

Према пројекцији поштомалоу би овај мировински завод оне ширине у облику месечне прилагоди, који су 60. години прошли ше немају прихода или су беспослице.

Понављамо, да је горња лепа мисао за сада само пројекат и комбинација. Влада се овим предметом још није бавила, но са обзиром, што су трговачке и индустријске коморе присвојиле ову ствар, можемо рачунати, да ће скоро стигли у надлежно министарство.

Услед француско-руско трговинског уговора опада наш експорт у француску

Као што је познато Француска је склопила са Русијом привремене трговински уговор, чије такве тешко дирају интересе Румуније. Сојетска Русија има да прими од француске за годину дана за 250 милиона франка, франка разне робе. Ову робу има Русија да плати са петроловима.

Код ове такве уговора је и Румунија оштећена, јер на овај начин отпала један део нашег извоза. Француска мора да прими руски петролеум, јер иначе неможе наплатити протувредност својих диференција.

Ова таква уговора неби још теш-

ко дирала интересе Румуније, јер је наш извоз петролеума доста интензиван.

Много су опасније такве овог уговора које се односе на пољопривредне производе и на дрво. Наиме Русија може 13% немогуће потребе дрвета у Француску увозити, док је само 50% извозног зела. Према споразуму могу Сојети да увозе у француску 150 хиљада тона дрва.

Досада је Румунија могла слободно увозити наравна и зела у Француску. Према новом уговору смањивше овај увоз од 50 хиљада тона на 700 тона.

чињеницом, да је шећер за време постојања картела шећерних фабрика још око 40 леја коштао а данас када се синдикат развио, шећер је са близу 50% јефтинији.

Снижење цене проузроковало је конкурисање појединих фабрика, а природна последица је, да се потрошња са 10—15% повећала. Ово повећање потрошње значи већи производ од 8—10.000 вагона годишње у држави.

И домаћа послуга има се пријавити уреду за осигурање

У априлу прошле године донешен је нов закон о осигурању радника, који предвиђа и осигурање кућних послуге и то на шест месеци почевши од ступања на снагу овог закона. И ако су они шест месеци већ одавно прошли, потрагла социјалне касе за осигурање послужа је ових дана ошомењу наредбу и извршава, да су техничке припреме за осигурање служавца, слуга, кочијаша, шофера, багтована и т. д. довршене, и да се има кућених наместених од 1. априла 1934. безусловно пријавити.

Већ 30 година

купује банатска домаћина

„Револвер“

крем за ципеле

зато што се од овог крема одличног квалитета најчешће стављају ципеле и чизме и што чува кожу да не пупа

Тражите у дућанима и на даље само

„Револвер“

крем за ципеле.

Народно здравље

ТУБЕРКУЛОЗА (СУШИЦА)

Пише Др. Васа Војновић, дечји лекар, Темешвар.

Туберкулоза која неминисрочно кочи младеж, код нас се све више шири, док се у напреднијим и богатијим државама број оболелих смањује.

У Румунији умиру од туберкулозе годишње преко 50.000 људи, а болесних има преко 200.000. Имамо градова у којима умиру 50% од туберкулозе.

И у Југославији је смртност од туберкулозе много већа него у другим напреднијим и богатијим државама. У Југославији умиру годишње око 40.000 људи. Број болесника је знатно већи.

Туберкулоза је честа код сиротица. Ово ће нам доказати следећи бројеви.

У Берлину од 5.564 смртна случаја од туберкулозе 1906—8 г. било је из станова са једном собом 40, 6%, са две собе 41, 7%, са три 11, 5%, а са више собе 6,4%.

Из горе наведених бројева може се видети да је туберкулоза честа и опасна болест, особито код сиротица.

Узроци велике смртности су следећи: Ниска хигијенска прилика, сиромаштво, непресељеност широким народним слојевима, рђав стан, недовољна исхрана, рђав начин живота, алкохолизам, нечистота, недовољан одмор, занимање где се развија прашина и густо насељивање.

Код густе насељености додир је ужи, зато је зараза чешћа.

Туберкулоза је заразна болест, љу проузрокују болешније туберкулозе. Болешније туберкулозе познато је 1882 г. славни берлински лекар Роберт Кох.

Од туберкулозе највише умиру деца у првој години, онда 12—14 г. зараза је најчешћа у детињству.

Туберкулоза је ретко урођена болест. Најчешће се добија после рођења. Опасни су туберкулозни болесници који избацују у испљувку бациле, јер они заразе околину. Чак и кратак боравак са таквим болесницима може дате заразити. Један пољубац или кашаљ према детету може да је врло опасан. Зараза се најчешће шири капицама оболелог, које прскају из уста при говору и кашљању. Ове каплице носе са собом бациле туберкулозе, који са ваздухом продрну до плућа детета и тамо се почну развијати и множити.

Ваздушна зараза туберкулозом

У Хоргошу два дејеташа су се угушила

У кући Алама Катоне, у југо-словенском пограничном месту Хоргошу, трагично су завршила његова два детета, која су у игри запалила кревет. Пошто нису могли изићи из собе деца су се угушила.

Катона је јуче пре подне отишао од куће са женом на рад, а у соби су остали њихова деца. Пирак од пет година и трогодишњи Ђорђе. Осталих сама деца су се изгледа хтели играти ватром и тако су запалила постелне ствари. Убрзо је цела соба била у пламену тако да су се оба детета угушила. Кад су се родитељи у подне вратили кући приметили су у њој јак дим, а кад су ушли у собу нашли су оба детета на поду без свести. Одмах је позван лекар, који није могао пружити никакву помоћ, јер у децу после неколико минута издахнуло. На њих места изишла је из Суботине судско лекарска комисија и извршила увиђај.

најчешће долази од родитеља, али на овај начин може се дете заразити и од служавке, нулде, дојиче, васпитача, учитеља и школских другова.

Мала деца могу добити туберкулозу кад пузе, јер онда прљају руке са прашином, која је заражена бацилима туберкулозе. Кад мету руке у уста, заразе се.

Може се добити туберкулозу и од судова, које је туберкулозни болесник употребио.

И од некуваног млека, масла може се туберкулозу добити, ако је крива туберкулоза.

Бацили туберкулозе могу у тело да уђу кроз кожу, слузнице органа за дисање и варење.

Бацили могу да се носе на грудне, вратне, трбушне жлезде, плућа, плућу маришу, кости, зглобове (колена, кука, кичмени стуб), трбушну маришу, мождане опне, у очима и у бубрезима.

Што је ранија и јача зараза, тиме је туберкулоза опаснија.

У овој породици где има туберкулозни који избацују бациле, деца су у стању опасности и могу лако добити туберкулозу.

Оложац имају мању отпорност према туберкулози него већа деца, зато умиру брже. Туберкулоза код одојчета развија се најчешће у плућима и у плућним жлездама.

Упознавање болести код одојчета.

Одојче са туберкулозом плућа нема апетита, слаби, има бледо лице, кашља, има грозницу, тешко дише, све крвари отеклом. Од знакова најјачија је познатија туберкулинска проба. Ову пробу врши лекар.

Нека се чувају особито мала деца од туберкулозних који кашљу, јер је туберкулоза за малу децу врло опасна болест.

(Наставиће се)

Темешварска берза:

4. фебруара

Жито 370—380 леја.
Нови кукуруз 150 леја.
Стари кукуруз 200 леја.
Овас 200 леја.
Јечам 180 леја.
Мекљик 150 леја.
Детелина 43 леја.
Брамско 30/70, 6 леја.
Цене су непромењене.

Читуља. У Толвадији умире је Милан Голубов у 39 г. живота. Покојић је био доврољан из Солунском фронту као каплар 2. пука моравске дивизије. Ополакује га жена са троје деце и остала родбина.

Претплати,
читај,
шири

Темешварски Весник
и аш једини
српски лист у
Румунији!

Забавни део

Турске народне приче

— Прича о богаљима којима је био тесан свет. — Ко рано рани
две среће граби.

Турске народне приче су пуне поуке и хумора. Објављујемо две приче из недавно објављене збирке турских народних приповедака у Цариграду.

На прашњавом друму орела се два богаља. Обојима су били бели, у рутима; један од њих имао је велику грбу, други је био слеп на једно око. Доста беде да се један на другога сажале. Али они су се, уместо срдачног поздрава у знак солидарности што су обојца богаљи, почели свађати.

— Шта носиш, друже, у том ранцу на леђима? упита онај други грбону.

— Није то ранац, пријатељу, рече грбава, а нисам крив што имаш само један прозор на глави па не видиш добро.

— Имаш добар ранац и кад будеш одлазио на други свет имаш места за нампрнике.

— А ти кеш лакше умрети, јер кеш морати да заклопиш само једно око.

Ово задиркивање богаља претворило се у свађу, па у страхотну тучу. Грбави је налетео на грбону ножем, овај опет са великом батном. Најзад су се потпуно изравнали. Грбави је сломио ланцу. Грбона изгубио десно око. Сада су необично личили један на другог.

Живео је у Стамбулу један честит грађанин, који је лети и зими долазио увек први у кавану. Пријатељи који су много доцније долазили у кавану задовољни су му што први долази и питали га како може тако рано да посрпшава послове код куће: јутарње умивање, молитву, облачење и доручак.

— Стар је врло проста одговори честити грађанин. Ја немам једну жену као ви. Узео сам их четири. Једна ми пружа воду за умивање, друга ми доје убрсу, трећа спрема јелим за молитву, четврта справља доручак. И док уларим даном од длава, већ сам готов и могу први да будем у кавани.

Допало се то осталим грађанима, па и они узеше још по две-три жене у кућу. И једнога дана сви грађанин су у исто време, рано као и онај први, долазили у кавану. Али већ после кратког времена, су узавили намрштена лица и прекорно дочекали свога саветодавца: — Зашто си нам оно предложио? Рано долажење у кавану не вреди толико колико мук имамо сад да поднесемо са оноликим женама.

— Ви сте ме питали, ја сам вам одговарао. Да сте ме питали за мук са толиким женама, ја бих вам и то рекао.

Мушви погугле главе продужиле да трпе јарам више жена, кад већ нису могли да буду задовољни једном...

Женска штедљивост. — Муж чита из новина:

— Ол сто трамвајских путника које контролира хајта без карте, 80 су жене!

— Ето, видиш, рече жена, и то доказује колико је жена штедљивија од мушкарца!

Потпуно оправдано. — Г. Прохранић проводи своје вечери код лене удовице на чају. Једног дана га упита пријатељ:

— Зашто се не ожениш с том удовицом, кад већ сваког вечера одлазиш к њој?

— То не иде! узвикну г. Прохранић. А где ћу ја проводити своје вечери?

Продаје се ајир

затворене рибе боје од 3 година.
Упитати: ПАУЛ АНТОН, месар
у ВАРЈАШУ.

За невесте

венци и велови, уметничко
пфеи и украс за баске каљине
најлепши избор код

„Хелиос“

Темешвар, I.

Ул. Евгенија Сабоја 12.

ARIMA

Чај
АРИМА
пштити од
назеба!

Купујте
чај
Арима!

Најбоље и најјефтиније светилу лампа за петролеумјас

НОВАЛУКС МАКСИМ

Радioniца стручне оправке и стовариште саставних делова. — Тражите ценовник. — За цупне лампе и радио тражите трајне батерије марке „EOS“ и „Novalux“.

„NOVALUX“, Темешвар III.

Ул. У. Опшију (Jostika) 3.

Расне живине

Родисланд затворене боје, Плимут рокс каналски, затворене боје, Легхорн бели америкаски, Пловке некинг, Голубови писмоноше (Немачки), Германовлава чиста крв. Награђена на више изложба у Аралу, Темешвару, Београду и др. са највише првих награда, златних сребрних и бронз одлика. Порекло живине је инострано набаљено од Југославије и најбољих светских одгајивача Данске, Немачке и Канаде.

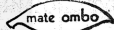
Нуди се живина за прилоп и јаја за насад.

Фендички и Тодоровић.
Диниаш, п. (Pecul Nou)

Вољу за живошом...

и снагу осећају сви који стално пију чај Мате-Омбо.

Пије праву паравански чај:

Умирује живине, дучи пштитну мокраћу киселину и уређује столачу.

Добија се: у апотекама, дрогерјама и радњама.

Тражите бесплатно пробу од главног наступништва: „ОМВО“, Timişoara, Str. Bonnaz 21.

Творница „Протес“

БелаСекел

Темешвар IV,

Булевар Бертело 9.
(Копутова ул.)

Вештачке руке, веш-

тачке ноге, као и сви

ортопедски апарати.

Уметци за равне

табане по отиску

од гипса.

Стручна оправка са-
товариште равнот накита код

Јосе Вемиа

часовничара

Темешвар-Фабрика

3 Краља улица број 2
(у кому правене општин)

Фрања Тејнор & Комп.
ОПТИЧАР

Најбоља роба од челка,
бријачи, макаже, машини
за пишање косе и бра-
де и вештачко опшреле

Темешвар-Фабрика

Пјаца Трајан бр. 1 Телефон 561

Женидба

Женидбе ради желео би
се упознати са интели-
гентнијом девојком — или
удовицом без деце 35—40
година.

Ја сам самосталан за-
натлија, поседујем кућу и
нешто имања.

Понуде послати на ад-
министрацију листа под
шифром

„Женидба“

Помоћне штићерице, ажуре велове
за невесте као и превлачење
дугмади код

КИРУЦЕ, Темешвар I, улица

Темешвар, IV, Булевар де Сабоје 1.

Најелегантније ципеле
по мери изготвљавана

Темешвар, IV, Булевар де Сабоје бр. 1
Уверене цене!

Муж који није много журно. — Сарањик „Пари Соара“ лутајући по париским гробљу Монпарнаса, нашао је на једном запуштеном гробу са већ скоро сасвим изорисаним натписом у камену. На гробу делу надгробног споменика урезане су ове речи:

„Ерманса Варијон, (1807—1827), умрла у својој двадесетој години. Њу оплакује муж који ће пожури-ти да јој се придружи.“

Испод тога натписа налази се овај, новији:

„Орас Варијон (1800—1891). Же-но, дошао сам!“

На онима се вили да се честити Орас није пожурио да се својој жени придружи како је то на споменику обећао... Тек 64 године после њене смрти он је могао да каже: Жено, дошао сам!“

Шкотланђанин и његов син. — Шеснаестогодишњи син Даниела Гордона из Глазгова тражи од оца пола пшланина.

— Шта ће ти толики новац? пш-та отац строгог свога сина.

— Хоћу да идем у зверинак да видим огромну змију...

— Ево ти моје увеличавајуће стакло, па гледај глусте у башти. Изгледаће ти као огромне змије, а неће коштати ништа.

Кад молитва стиже право штампани, па онда Богу... — Приликом отварања седнице америчког конгреса постоји обичај да један свештеник одржи кратку проповед и упуту Богу молитву за успешан рад конгреса. Текст те проповеди и молитве новинари, парламентарни сарадници америчких листова, добијају још пре седнице откупан и умножен и тако се дешава нешто чудно. Пре него што свештеник изговори молитву у конгресу, у штампаријама се молитва већ слаже. Тако штампана у Америци прима молитве пре самог Бога...